

Qui t'explicava contes

Realisme o fantasia? No fa gaire, en la visita a un novel·lista veterà, bon amic, vam sortir a parlar de Rússia –ell és un gran russòfil– i, inevitablement, va sortir a col·lació la literatura russa. El meu amic va confessar-se admirador d'autors d'abans i de després de la Revolució, amb especial predilecció per Tolstoi. Dovstoevski no li agrada tant, perquè el troba un xic massa fantasiós. A partir d'aquí, vam parlar del realisme en la narrativa i es va mostrar escèptic a narrar tot allò que no tingui una base científica i un raonament lògic.

Vam relacionar el tema amb la literatura infantil, que sovint presenta situacions impossibles o absurdes, amb elements fantàstics, escenes surrealistes o animals garlaires. Ell renegava de la fantasia (no pas de la imaginació, és clar) i jo intentava defensar el valor literari que pot tenir un text no necessàriament racional i científic.

En el cas de la literatura infantil, per exemple, el més important no és el realisme de la història, perquè l'infant sap discriminar perfectament la realitat de la fantasia, sinó el missatge que hi ha al darrere, els valors que transmet o, senzillament, les emocions que desperta.

Els animals, posem per cas, resulten atractius als infants i, per tant, són sovint una bona porta d'en-

trada a les històries, tant si enraonen com si no. Per rebatre'm l'argument, em va dir que ell, quan era un nen, trobava que els contes infantils no tenien sentit, que no hi havia res de racional en una història com *La Caputxeta Vermella*, on un llop parla, es menja una nena i la seva àvia i després les recuperen de la panxa de l'animal.

Llavors li vaig fer una pregunta que faig de vegades a la gent: qui t'explicava els contes, quan eres petit? Va quedar parat i va dubtar un instant abans de reconèixer que a ell, quan era petit, tot i que vivia en una casa on els llibres no faltaven, en una família acomodada, amb un pare metge i una mare que descendia d'una nissaga important a la ciutat, mai no li explicaven contes, ni realistes ni fantàstics.

I aleshores li vaig explicar la meua, d'experiència, i li vaig dir que jo, tot i haver crescut en una casa on no hi havia llibres, amb una família humil on els grans tot just havien anat a escola, vaig tenir la sort que de petit tenia qui m'explicava contes tot sovint i, a més, en sabia molts i ho feia molt bé: la tia Maria. Perquè per saber explicar bé una història no cal tenir estudis ni, necessàriament, una formació específica. I vaig confessar que la meua passió per la literatura, especialment per la narrativa, prové d'abans de saber llegir. Finalment, i una mica a contracor, va reconèixer que aquesta mancança en la seva infantesa potser va influir en la seva manera de percebre la fantasia en la ficció.

